

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Hjemløs", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, 1999, s. 493. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-goldschmidt03-shoot-idm139686918522496.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

Men der var Noget i Ottos Skjæbne, som bidrog til at gjøre Angrebet praktisk. Naar under saadanne Forhold en Forfatters Navn er blevet bekendt, maa han have et Parti og ingen energiske Uvenner; thi i Publikum er der et modtageligt Stof. Ved Siden af dem, der ville nyde upartisk, der see op til Poesien og dømme velvillig og umiddelbart, er der Andre, som møde med Uvillie imod Værket, f. Ex. fordi Digteren er Student fra samme Aar som de, uden at de endnu have faaet et Drama opført; derhos er der det »slimede Kryb«, som Schiøtt forhen havde skildret saa nøiagtig o. s. v. Men da har man Venner; de forstaae at fare om som Dæmpere, som Slukkere. Som naar der er Slettebrand og man seer Nogle flittig ifærd med at kvæle Ilden, Andre tænde en modsat Ild for at tage Luften fra hiin forrige, saadan færdes de gode Venner. De ere ikke Idealister, der skarpsindig og dog varmtfølede forske efter, om Værket er stort, en Berigelse for Folket, men gemytlige Realister, der af Iver for Digteren finde Værket »saa godt, som med Billighed kan forlanges«, og spørge Enhver, om det ikke er sandt. Otto havde ikke et Øieblik i Selskabslivet tænkt paa at kjøbe sig Venner og Fordeel paa sin Persons Bekostning, gjøre sig ubetydelig og behagelig - tvertimod! At gjøre sig Umage for at være personlig elskværdig og derved vinde Venner baade for sig selv og Ideen, ansaae han for en personlig Feighed og desuden for en Slags Fornærmelse mod Folk: som om de ikke for Ideens Skyld vilde elske dens Tjener! Han anede ikke, at de Fleste betragte baade Poesien og Poeten som Middel til et behageligt Liv. - Og ude, omkring ham, færdedes nu den unge Løvenhjelms, som ikke havde betalt Fornærmelsen, og som, efter at have læst Kritiken, for sig og Venner leiede en Galleriloge. Andensteds færdedes Bagger, som ikke sagde et ondt Ord, endnu mindre tillod sig en Handling, men bragte Kritiken under Omtale i Selskaber og Familier, citerede den i Klubben og paa Contoiret. 494

Det viste sig snart i Theatret, at der var fremkaldt en Stemning. Den var ligesom følelig i Atmosfæren; Luften var opfyldt af hiin Forventningens, Spændingens Electricitet, som meddeler sig fra Massen til den Enkelte og fattes af ham gennem Sandser, som kun et Theaterpublikum besidder. Flere Gange blev Bifaldet tilretteviist af Hyssen, en velorganiseret Hyssen, der ligesom kun gjorde Indsigelse mod en altfor stor, partisk Velvillie og forlangte Ro til at nyde og dømme. Endelig, ved Stykkets Slutning kom det til Kamp mellem de to Partier. Den Forfatter lever ikke, som, hvor idealt han end kan bedømme sit Værk, ikke ved en saadan Leilighed vil finde Forsvarernes Iver for kjølig. Han vil ønske at have tusinde Hænder til at forstærke Bifaldets Larm, han vil ønske sig alle Fugles flagrende Hast til at være overalt og passe paa at gribe hiin susende Lyd; den kommer fra flere Sider .... han vil være tilmode som paa et Skib, hvor der springer en ny Læk, medens man standser den forrige. Han tvivler om, at det er Forsvarernes Alvor - hvorfor standse de pludselig? Klappe de maaskee egenlig kun for at udfordre til Hyssen? .... Jo, der ere de dog igjen! Ah, de have kun hvilet og samlet Kræfter! Lyden ruller som en Seirstorden, som Havets stærke Bølger mod en Klippekystr, den stiger, den naaer heelt op til Galleriet, og Hysset drukner! Kvinderne have reist sig i Logerne, halv ængstelige, halv kampbegjærlige see de ud, ned i Tumlen, de deilige Blink hilse en Seirherre - - hvilken ny, forfærdelig, skjærende, haanende Lyd kommer pludselig! En Svøbe, der er saa fiin, at den naaer Sjælen! En Lyd, der saarer og sønderriver! .... Hvem er det, der piber? Hvilken dødelig Fjende kan udsende en saadan Smerte? Hvor er det? .... Det er der inde .... nei, det er hist oppe! .... Hvilken djævelsk Jubel der er i den Lyd! og hvor Folk dog see fornøiede ud, medens de bekjæmpe den! Hvor er det dem muligt? De skulde storme op og kaste ham eller dem paa Hovedet ud af Logen! Sønderslide dem! Hvorlænge skal det da vare? Vil man aldrig høre op? .... Uden Resultat som et Arbeide i Helvede og en Lidelse som i Helvede! ... O, afskyede Frelserlyd! Lægemiddel, der er ligesaa bedsk som Sygdommen! Tæppet gaaer op, og vibrerende Slag byde Klapper og Piber at tie! I Statens Navn forkynder Gongon'en - ikke, at Digteren har seiret, men som Lægen i 495 Inquisitionens Fængsler, at Piinslerne ikke tør udstrækkes længer - o Menneskelighed!